

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felolvas szerkesztő: **Becsek Atadár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Elnémult harangok.

Székelyudvarhely, nov. 9.

A mai nappal záruló héten színészeink Rákosi Viktor *Elnémult harangok* című regényéből átdolgozott hasonczini színművét adták elő. Ököbe szorult kézzel néztem végig, aminthogy keserűséggel szívemben olvastam és láttam e darabot mindannyiszor, mivel az az Erdélyben eddig követet politikát mutatja be a maga realitásában, megdöbbentő téves irányzatával, mert bebizonyítja azt, hogy a míg mi minden időnkét főlöseges szóbarcokban, sallangokban, frázisokban és közjogi vitákban meritjük ki, addig a románok tervszerűleg, a román liga anyagi támogatásával, pénzzel foglalja el azokat a földeket, melyeknek minden rögéhez vérünk tapad.

Az Elnémult harangok s a mai parlamenti szóáradat között megkapjuk a párhuzamot, az összefüggést; a nyár végén, Beszterczén tartott román gyűlés pedig megdönthetetlenül bizonyítja, hogy itt Erdélyben a pénz és a politika örök időkre össze vannak forrva. Az egyik csinálja a másikat. A jó politika csinálja a pénzt. S a pénz csinálja a politikát.

Aki tehát gyakorlati nemzeti politikát akar csinálni, az dolgozzék pénzzel is. Hiszen *ellenünk* is mindenféle ellenséges politika pénzzel dolgozik.

Példát parancsolnak? Ha faji érzésről s nemzeti aspirációról van szó, csak a hazai nemzetiségekhez kell fordulnunk, ezek valóban fényes példát mutatnak arra, nemcsak a szindarabban, hanem ide künn az életben is.

Arra is, hogy pénzzel és pénzüzetekkel minő hatalmas nemzeti politikát lehet kifejtetni, a nemzetiségek szolgáltatnak bizonyítékot. Az ország különböző részeiben s különösen Erdélyben s az Erdélyvel határos vármegyékben rendkívüli számban s rendkívüli erőben megnövekedtek az oláh és a szász pénzüzetek, bankok, takarékpénztárak és szövetkezetek, melyek ma már behálózák az összes nemzetiséglakta vidékeket s mint erős vasabroncs szorítják össze a fajokat.

Még pár évtizeddel ezelőtt szörványosan volt egy-két nemzetiségi pénzüzet s ma már óriási hatalmat képviselnek. Ahol a pénz, ott a hatalom. S ma már a nemzetiségeknek igen sok pénzük van. Ez nehezíti meg a nemzetiségi kérdés megoldását.

A magyarság mindenütt szegényedik, ahol a nemzetiségek áramlata, mintegy szigeteket, körülveszi. Ez a sziget mindig kisebb és kisebb lesz, mert az az áramlat mindig több és több földet mos el belőle. Az oláhok pedig gazdagoskodik s fenyegetően kezd igaz lenni gróf Bethlennek az a mondása, amit egy székely gyűlésen mondott, hogy „mi, magyarok, akik most élünk Erdélyben, valószínűleg az — utolsó generáció vagyunk!”

A helyett, hogy a magyar nemzet asszimilálódna a nemzetiségekkel, az oláh faj asszimilálja a magyart. Nem igen tudnak fölmutatni helyet, ahol az oláh elmagyarosodott volna; de egész magyar falvak oláhosodnak Erdélyben. A magyarok faji gyengeségén kívül egyik fő oka ennek az, hogy az oláhokat a maguk nemzeti megerősödé-

sükben támogatja a hátuk mögött egész phalanxa a pénzüzeteknek, melyek a pénzzel nemzeti politikát csinálnak.

A magyar pénzügyi világ s a nagy pénzüzetek nemzeti közömbösségre csunya világot vet ez az állapot. A magyar pénzügyi világ engedte maga elől elhódítani azt a nagy területet, amiu most a nemzetiségi pénzüzetek uralkodnak.

Be kellett volna hálózni a nagy budapesti pénzüzeteknek a nemzetiségi vidékeket fókókkal. Ezenfelül oly kisebb bankok, takarékpénztárak és szövetkezetek alapítását kellett volna nekik e vidékeken előmozdítani, amelyek velők visszeszámolási viszonyban állottak volna s ily módon maguknak nyereséget, az illető vidékeknek hitelt s az országnak áldást nyújthattak volna.

Ezeknek a nemzetiségi pénzüzeteknek következő politikájuk van: kipusztítani a magyarságot s gazdaggá tenni az oláht. Most már annyira megerősödött egy pár intézet, hogy magyar közpirtokokat vásárol össze s azokat oláh telepesek számára parcellázza. Magyarországon oláh telepítés! S az egész magyar politikai világ közömbösen nézi ezt a szegyet és a magyar pénzügyi világ mit sem tesz arra, hogy az ország egy jelentékeny részét kiszabadítsa a nemzetiségi intézetek karmai közül.

A magyarságnak erőforrása a hazai föld. Hogy ezer évig Európában rokotalaunul megélhettünk és semmi világvizitator nem tudott innen szétsöpreni, a föld nemzet-konzerváló erejének köszönhetjük. Öseink jól ismerték ez erőhatalmat,

Kisfaludy Sándor Etéden.

írta: *Tarcsafalvi Pálffy Atadár.*

Rég elmúlt szép időkről írok. Rég letűnt daliás idők, mikor még a községekben ütöttek „logert” a katonák s nem a kis városok sivar palotái közt. Midőn még a természet ölen kelt dal a katonák ajakán s az egyszerű tudatlan hadiak ajakára saját bajaik s a természet szépségei adták meg az önkéntelen ihletést.

Legtöbb katonai dalunk a rég letűnt időkben keletkeztek s csak átalakítottak mai viszonyainkhoz, egyébkép magukon viselik az ódiság remek patináját. Kisfaludy Sándornak is az első kedvet az irodalmi szárnypróbálgatásra a nem ismert Erdély táj szépségei s a székelyek romantikus történetei adták.

Ő maga sem tagadja, hogy lantjának pengetésére ezen székely történetet mily nagy befolyással voltak s a remek szép régi jóformán ezeknek hatásai alatt keletkezett.

Kisfaludy a törvénytalanul szánta magát s édes apjának óhajta az volt, hogy fia ügyvéd legyen. Neki azonban sehogysem tetszett a pálya s midőn édes apja kényszerítette, hogy az ügyvédség és a katonai pálya között választania kell, ő az utóbbihoz szegődött. Az volt a vágya, ha már a katonai pályára kell lépnie, akkor a nemes testőrséghez megy. Így 1872. tavaszán az Erdélyben állomásozó Sándor Lipót ezredbe s onnan azon századhoz, mely ez időben Etéden állomásozott.

Az Etéden töltött idejét röviden felemlíti Ujfalvi Sándor „Vasárnapi Ujság” 1889. évi folyamában, a ki magától Kisfaludytól ballotta beszélni s a „Pesti Napló” 1900. évi karácsonyi ajándékának 103. lap-

ján London Henrik is foglalkozik vele, valamint a dr. Kardos Samu szerkesztésében megjelenő „Régi okiratok és levelek Tára is” s ebből átvéve a „Magyarország” 1906. évi április 24 én megjelent 103. számában is. Bár kutattam más helyen erre vonatkozó adatot, nem találtam s ezek is csaknem szóról szóra megegyeznek.

„Az 1831-ik év nyarán néhány felejthetetlen napot mulattam Sümegen Kisfaludy Sándorral — írja Ujfalvi — akkor még életben levő neje Szegedy Róza társaságában. A hajlott kor tulajdona, hogy gondolatai a jelen helyett többnyire a multon révedeznek. Kisfaludy is feltárá előttem gazdag multját. Én áhítattal hallgattam nemzeti nyelvünk tisztos apostolát s hiven véstem emlékembe. A szó a katonai pálya kezdetéről folyt, miről következőket beszélte:

Történt, hogy nagybátyja, ha jól emlékezem Hertelendy Mihály, Lipót buszférezdes Erdélyből szabadsággal hazatérvén, Zalamegyében időzött, hol szokott katonás, nyers hangon pörölt Kisfaludy Sándor szülei, hogy mire a sok fiúgyermek itt egymás hátán? alig fér már a házba, ki a nagyobbikkal a puczkából, akár akar, akár nem, viszi magával katonának s embert farag belőle.

Kisfaludy saját szavai szerint vontatva, nagyon rossz kedvvel lépett a fészea pályára, mert még az öltözetben sem szerette, ha szorította. Ez a független szabad élet eszméi már mélyebb gyökeret vertek volt ifjú szívébe.

De engedett szülői kívánságának. Levett kedélyvel ment nagybátyja után az ezredhez.

A Királybágy tétlen az erdélyi zord havasok s a végnélküli sivatag erdő látására megborzadtott, bu: au tekintett vissza a magyar föld kies rónáira s áhítattal borult le az elhagyandó földre. S mint

mondá, soha azután sem tudott megbarátkozni Erdély bozontos alakjával.

A hadfi Udvarhelyezéken, Etéden egy derék székely faluba lőn beszállásolva. Egy este, a fásasztó katonai gyakorlat után bágyadtan dőlt kemény ágyára. Gondolatai busan tévedeztek Balaton virányos partjain, Sümeg páratlan kiességein, az apai ós lakon. Felzudult érzései könyecseppekben törtek ki, de gondosan elrejté harcias székely gárdája elől, mert ez hasonló alkalommal az érzékenykedést katonához illetlennek nevezve, a férfiatlan módot darabosan megrotta volt.

Ezalatt felgyülekezett a falusi fiatalság a székely szokásos fonóba. A mesemondó, az ily falusi összejövetel mulhatatlan kelléke: a tűzhelyen helyet foglalt s lelkesülten mesélt az óskor harcias s az újabb idők szegénylegényies jeleneteiről. De mindez Kisfaludyra nemsokat batott, hanem a mesélőt az ifjak pajzansága s a szép székely leányok mind fölőbb hangolták, Kisfaludy figyelni kezd, a mese szövegét átlengő telivér, székely kifejezések s a felmerült tájzavak kellemes hangzása s a busongó figyelmet hovatovább felkezdí csigázni. Végre a *rengeteg* szó, melyet életében most hall először, oly kellemesen csenge fülében s egyszerre felpattant s kéré a mesélőt a rengeteg értelme kimagyarázására. Egészen új, eredeti világ nyílt fel most lelke előtt. Ezután szorgalmasan eljár a fonóba, a mesélő mellett a tűzhelyen helyet foglalt ironnal kezében s minden ismeretlen szót gondosan feljegyzett. Tavaszra 182 új magyar szóval gazdagodott tudomány.

Mint Kisfaludy megvallá, a székely nép egyszerű, éneményes, magyaros költészete örök befolyással volt lantjára. S ha verseit e hatás nem is

aminthogy ismerik ellenségeink. Bölcs politikájuk arra alapította a nemzet állami és társadalmi intézményeit. A honfoglalás lényege a föld birtovbavátele volt. Az állameszme is a földtulajdon közös törvényeiből s közös védelméből fejlődött ki.

Azonban mi még nem csüggedünk, mert nekünk úgy tetszik, hogy a haraugok most megkondultak és véstjelentő hangjuk felrzza tepsedéséből a társadalmat, a politikai világot. Erős bennünk a hit, hogy e nyomoruság már nem tarthat tovább. El fog következni az üdvös *viszszahatás*, mely a züllést megállítja, a rothadást elszünteti s a magyar földet kiragadja a nemzetiségek ernyesztő világából, hogy visszaadja ujult erőben az ő természetes és történeti hivatásának.

Kell, hogy a mentés munkája szerveztesse és nagy erővel meginduljon. S a *magyar államra* néz ebben a lefontosabb feladat, mely ma a legtöbb kárt vallja s létét kockáztatja, ha nem tud cselekedni.

BELFÖLD.

Székelvudvarhely, nov. 9

Udvarhelymegye közuti segélye. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága még a mult év folyamán feliratilag, sőt küldöttségileg megkereste a kereskedelemügyi minisztert avégett, hogy a vármegye törvényhatósági utjaira megállapított segélyt felemelje. Ezen akció eredményével is járt, amennyiben a miniszter a folyó évre előirányzott 25 ezer koronát 36 ezerre, az 1908. évre előirányzott 25 ezer koronát pedig 51 ezer koronára emelte fel. Egyben a törvényhatósági utainak tanulmányozására *Incae* Kálmán műszaki tanácsost kiküldötte, ki megbízásában a folyó év nyarán eljárt. Miután azonban törvényhatósági utaink végleges rendezésére még a fenti összegek sem lennének elegendők, a hét folyamán *Ugron* Ákos főispán, Dr. *Damokos* Andor alispán és *Szobotka* Rezső kir. főmérnök ismételtan tisztelegtek a miniszternél a kiltásba helyezett rendkívüli segély megadása végett. A miniszter az előterjesztett indokok alapján a megye törvényhatósági utjainak teljes rendezésére *tíz éven át évi 100 ezer korona segélyt* helyezett kiltásba a küldöttségnek.

leogé át, de regéi megírásába sok lehet, mit e kedves emlékek köszönhetünk.

Kisfaludi e környezében mintegy félévig maradt, míg 1793 január 5-én megtörtént a testörségbe való kinevezése Zalamegye részéről.

Hol lakhatott a nagy poeta s mivel tölté idejét, mig e székelv környezetben élt? Ma már csak következtetni lehet az öreg emberek elbeszéléseiből, a kik apjuktól, de legtöbbször nagyapjuktól hallották.

Birtokomban van egy verses könyvecské, melynek története némi világot vet Kisfaludnak Etéden létere.

Nagyanyámnak volt egy sötétkék csaknem fekete selyem nyakkendőbe csavart dalgyjteménye, melyet felettebb féltett. Szinte ünnepnap volt nekem, ha megengedte, hogy bele nézzek s olvassassam, mint kisgyerek azokat a verseket. Sokszor el is mesélte a könyv történetét.

Anyai nagyapámnak édes anyja Gedő Juliánna volt s nagyanyám tőle kapta s ő tőle hallotta beszélni, hogy egy fiatal tiszt lakott náluk, a kire mint 10 éves gyerek visszaemlékezett s midőn őt áthelyezték Etédre, akkor adta az édes anyjának Gedő Istvánné, Máthé Zsuzsánának emlékül, a ki a tisztól szintén visszamaradt selyem nyakkendőbe csavarta és úgy őrizte, mint kedves emléket.

E füzetkében néhány Himfy dal s más költemény van, melyek Kisfaludy lantjára vallanak. Vannak más versek is benne időn költoktől s ha e füzet a mint hiszem Kisfaludyé volt, akkor ez neki versgyűjteménye lehetett.

Ez elbeszélés valószínűvé teszi, hogy Gedő Istvánnál lakott s talán valamelyik etédi szép menyecskéhez, talán éppen háziaszonyához kezdte írni a Himfy dalait. A regéi talán Gedő István volt, hisz a maga idejében községében annyira előkelő helyzetet vívott ki, hogy ma is „nagy” névvel emlitik az etédi derék székelviek.

Ha valóban fogadják el a fonti történetet, akkor new lehet kétséges, hogy ez a füzet a Kisfaludyé

Politikai jegyzetek.

Székelvudvarhely, nov. 8.

A sok, elszomorító kivándorlási hír után végre egy kis vigasztaló hírül az száll szét hazánkban, hogy Amerikából hétszáznál több kivándorolt magyar érkezett vissza közénk.

Most a kormány körében, meg a magyar társadalom különböző köreiből is az a törekvés nyomult előtérbe, hogy ezeket a vissza vándorolt testvéreinket nemcsak lelkesedéssel, puffogó frázisokkal, hanem kegyeret adó munkával kell fogadni és ellátni.

Nagyon helyes! Sőt csak egyedül így helyes!

A magyar társadalomnak nem kell, nem szabad mindent a kormánytól várnia. Álljon hozzá teljes erővel és jelkesedéssel ahhoz a nagyfontosságú törekvéshez, hogy a hazánkba visszajött magyar testvérek e földön megtalálják hazájukat.

Eddig is nagy és szinte helyrehozhatatlannak látszó mulasztás volt a társadalom részéről, hogy meglehetősen közönnnyel, összetett kezekkel nézte: miként özönlének ki magyar véreink hatalmas csoportokban Amerikába.

Most a visszavándorlás kedvező alkalmát két kézzel meg kell ragadni, hogy a mulasztást legalább némileg helyrehozzuk.

Az nem igaz, az csak üres frázis, hogy a mi népeink azért vándorolnak ki, mert itt nem birnak munkájukból megélni. Magyarországon ezidőt olyanok a viszonyok, hogy itt miudeu jóra való tisztességes munkáskéznek akad létbiztosító munka. Nem is a munka hiány az oka annak, hogy nehány esztendőn át úgy megtelek magyarokkal a kivándorlást közvetítő hajók; hanem az a láz, melyet a mai kor beteges szelleme, ideges türelmetlensége hozott ránk, hogy mindenki vagyont akar egy-kettőre, — meg akar gazdagodni, de gyorsan. És a lelketlen ügynökök ezt a meggazdagodási lázt fokozták csak, mikor Amerikát a mesés vagyonosodás eldarádójául állították a lázbeteg magyarok elé.

Ez vitte ki a magyar testvereinket és nem a munka hiány, a megélhetési lehetetlenség.

Az a mozzanat, hogy hétszáznál több magyar Amerikából visszaérkezett, élő tanúságtétel, hogy az álmok, a képek, amik őket odacsábi-

volt, hiszen ezidőben az ő verseit senki sem ismerhette, mert a Himfy dalok kesergő szerelme csak 1800-ban lett a nemzet közkinésévé. E füzetben pedig a kesergő szerelme néhány szakasza is benne foglaltatik, azonban némi elteréssel.

Nem volna érdektelen utánna kutatni, hol lakott s nem maradt-e valami emlék még utánna.

Én érdekesnek tartottam megírni e történetet, hátha akad valaki, aki utánna kutathat s legyen legalább némi támpontja.

Marika.

Marika szép lány volt, szőke és beszédes. Azután szótlan lett — fordult a sora, Fakó lett az arcza, halvány ajka: édes Szavak kriptaazaja; sorsa mostoha!

Marikának gyászos, fekete ruhája, Nem egész a földig, csak bokáig ért. Alig egy pár napja, hogy a szülő anyja Örökös hazaba nyugalomra tért.

Marika kezébe remegő virágzál Sirhalomhoz indul, könnye úgy perreg. És a temető nagy, gyászos kapujánál Megállítja őt egy bolondos gyerek.

„Marika galambom olyan régen várlak, Ide jöttem én is, ide már megint. Hozzám jussz-e édes turbékölő párnák? Valaszodat várom, szólj szived szerint!”

Marikán a válasz: „Az hiába várod” . . . És a szegénykének elcsuklik szava, Ne tőgy semmit érte, nem leszek a párod! Ez volt jó anyámuuk végső óhaja!”

Marika szeméből fájó könnyecpp gördül S vizezi a virágot tova, meg sem áll. Az ifju kezében forgó pisztoly dördül, Öveges szeméből vigyorg a halál!

Marika kezében két árva virágzál, Sirhalomhoz indul, könnye úgy perreg, És a temető nagy, gyászos kapujánál Utját nem állja egy bolondos gyerek!

Sipos Zoltán

tották, hamisak voltak; hogy a vagy tömeg ott sem boldogulhat jobban, mint a mi édes hazánkban; hogy az a mesés szerencse ott is csak olyan véletlen dolog, mint minálunk.

Ezt a tanúságtételt ragadják meg papjaink, tautóink, jegyzőink, s a nép között élő értelmesebb egyéneink és állítsák oda a nép elé tanulságul, kijozanító például.

*

A hadügyminiszter legujabb rendeletében igen megszorította a párbajt a hadseregben. Előre kijelentem, nem tartozom Ledochovszky gróf lámulói közé, ki inkább letett a tiszt rangjáról, semhogy vallási, vagy egyéb skrupulusai miatt megívott volna. Ha valaki annyira megy, hogy párbajt kell vívnia, meg ne hátráljon előle, mert az joggal gyávaság számba megy. Ha pedig nem akar kiállni, kerülje az összetűzéseket s a szituációkat, melyekből párbaj kerekedhetik. Mert amily hitványság embert iuzultálui, pl. papot, apácát, diákot stb. ki meg nem torolhatja a rajta elkövetett sérelmet, mert nem szabad eféle elégtételt vennie — oly silányság az elvű embert, vagy éreynhóst játszani, ha páczba kerül valaki.

Mindenféle polgári, politikai vagy egyéb számarásáért, bamba fixirozásért, vagy meggondolatlan kiszólásért gentleman nem párbajozik; megvállogatja embereit, kikkel szembe száll s a körülményeket. amiért kiáll a küzdőterre; mindazonáltal helyén való dolog, hogy a párbaj máviát épen a perfekt gentleman körök a kellő mederbe szorítják s a polgári, politikai és katonai társadalmat hiábavaló vérontástól, vagy a még hiábavalóbb kinagyarázó jegyzőkönyvi tintaontásoktól távol tartják.

Ne lőni és ne vívni tanítsuk a fiatalságot, hanem a lovagias érzésre és férfias gondolkodásra szoktassuk. Az igazi, a valódi, ne a politikai veszekedésekből és sajtóbeli marakodásokból sarjadt talmi lovagiasságot tanulja meg az intelligens osztály felserdült succresentiája. Erre van szüksége s akkor gyérül a párbaj-esetek száma.

*

Lengyel Zoltán lapja: *A nap* pénteki száma a lap első oldalán írja: „A kormányzat etet. Etetni kénytelen . . . Nem fogok kimélni senkit és leplezni semmit. Bárhogyan üvölsön — (igy!) — is a nyáj. (Már t. i. a 48-as párt. — Szerk.) És bármit hazudjanak a kitarítottak. A teljes gyógyulás a czélom. E végre a kelevényt egészen ki kell irtani. Az is remél, akinek még nem jutott. Remél és ezért tür. De ha tür: nemzeti pózban cselekszi. Nem disznó sórtét, de oroszlánsörényt tűz föl a játékhoz. Főlemelt fővel szavazza meg a főlemelendő kvótát . . .”

Igy, Lengyel ur a lap első oldalán, amint-hogy a másodikon is folytatja, azzal a külömb-séggel, hogy ott már *Udvarhelymegyét* akarja megtisztítani, mert hát nem tür, hogy „az alispán a főispánnal azon mesterkedjék, hogy a függetlenségi közönség ellenére ujra megválasszassa magát.” Az egész dolgot észre sem vettük volna, mert egy boulevard újságtól egyebet sem várunk, mint 3-4 alczimet és egy üres raketa puffanást, azouban hogy a dolgot mégis szóvateszük, annak már van némi alapja és az az, hogy e szörnyüségés purifikációt Lengyel ur két udvarhelymegyei 48-as függetlenségi képviselő nevével hozza kapcsolatba. És ez az, ami érihetetlen előttünk. Mert vagy van pártegység és fegyelem, s ugy a 48-as képviselőknak a 48-as főispánt eljárásában támogatni köteleességük, vagy nincs, — de erről már nem is beszélünk.

Meggyőződésünk, hogy a dologban misztifikazio van, amenyiben a Nap szemfüles, de inkább ez utóbbi riportere valamit neszelt, felszedett s megirta lapjában anélkül, hogy tudomással birt volna a törvényhatósági bizottsági tagoknak imént tartott értekezletéről, állásfoglalásáról, azután összefüggésbe hozta az igit megirt purifikáló hirecskét két 48-as képviselőnkkel, kik bizonyára tiltakozni fognak a Nap ezen jóindulata ellen; mert hát az első oldalon említett kondába ez idő szerint bizony ok is belé vannak érteve, de máskülönb is szent meggyőződésünk az, hogy személyi okokból e vármegyének, *Ugron* Ákos főispán által nehezen helyreállított békéjét feldulni nem engedik.

Beavatott körök tudni vélik, hogy már májusban meglesznek a képviselőválasztások. Ugyanis az általános választójog törvénytervezetét közelebb betervezték Andrassy Gyula gróf belügyminiszter, aki szigorúan ragaszkodik nemcsak a mai kabinet megalakulásakor vállalt programhoz, hanem annak kötött határidejéhez is. (Erre célzott volna a héten egy interpellációra adott válaszában is.)

Ha talán az országgyűlés tagjainak túlnyomó része nem is sürgeti ezt a terminust, de a kabinet tagjai Andrassyval egy véleményen vannak. Hogy minő átalakulások folyamatát nyitja majd az új alapon történő legközelebbi képviselőválasztás, az ma kiszámíthatatlan.

Csak egy bizonyos. Eddig legalább. Az ugynevezett polgári társadalom a korszakos reform befogadására, illetve végrehajtására ma még teljesen szervezetlen és készületlen, míg vele szemben az új választó elem a szervezetség tömörségével áll. Szemben áll, farkas szemet néz egymással a polgári és u. n. proletár társadalom. A proletárságnak legsűrűbben hangzatosított sérelmét szünteti meg az általános választói jog; a szociáldemokraták nem lesznek hazátlank. Jogot nyernek, a joggal kötelezettséget vállalnak.

Mihelyt pedig gyakorolják a jogokat, rájönnek, hogy a politikai és gazdasági érdekek Magyarország elszigeteltségéből és sok tekintetben hátramaradottságából kifolyólag közös cselekvésre kényszerítenek.

A jövő politikai helyzet kialakulásában, az a kérdés, hogy a szervezett munkások mikor tudják magukat emancipálni a mai vezetők láros befolyása alól, vagyis nem érvényesülhetnek az önkéntes, de hivatlan vezetők és választottak?

A második kérdés, lesz-e a mai vezető politikuskok között annyi éles látás, hogy a pártalakulások megindulása előtt az egységes nemzeti állam megépítésére tömörüljenek? Csak egy nem lehet kérdés. Az, hogy minden párt és minden kerület Magyarország sorsára kiható ezen rendkívüli időben kiválogatja majd a képviselőre hivatott legeszebb politikai egyéniségek sorából a nagy feladatok megoldására méltó és alkalmas legjelesebbeket.

Csak az bizonyos, hogy nem lesznek könnyelmű választások, mert vigyázni fog mind egyik párt és mind egyik kerület, hogy ne üres számokat, ne tehetetlen epigonokat küldjön a törvényhozó testületbe.

Udvarhelymegye a korcsmák ellen.

Székelyudvarhely, nov. 7.

Udvarhelyvármegye huszonnyolc községének képviselőtestülete határozta el eddig, törvényhatósági jóváhagyás mellett, a korcsmák vasár- és ünnepnapokon való zárvatartását. E huszonnyolc község a következő: Oklánd, Homoródujfalu, Recsenyéd, Ábránfalva, Szentlázló, Miklósfalva, Sándortelke, Kányád, Petek, Karcsonyfalva, Homoródjánosfalva, Kibaccon, Magyarhermány, Bibarcfalva, Erdőfűle, Olasztelek, Bardocz, Székelyszáldobos, Lókod, Abáfalva, Homoródkeménfalva, Erked, Korond, Székelyzentkirály, Benczéd, Kobátfalva, Lóvéte, Szécsenttamás.

Ezen községek derék képviselőtestületeinek ilyen irányú ténykedése különös súlyjal esik a mérlegbe akkor, amidőn a Székelyföldön az alkoholizmus kérdése napról napra ijesztőbb mérveket ölt és nemcsak a székely munkáit, mint egyént a munkabírásban támadja meg, de kihatásában megrontja a családi tűzhelynek, bomlasztja a társadalomnak, és így sorvasztja ez államéletnek is.

Alaposan elkezdett a tizenkettedik óra, hogy vármegyénk középei megérte a veszedelmet, minden lehető elkövetésnek az alkohol okozta veszedelmegátállítására. Hisz népünk jórésze satnyul szegényedik. Az apa csekély keresete a korcsmába vándorol. Családjának, kenyér helyett, nyomor jut osztályrészül. Életerős, munkaképes ifjúság helyett mámorban fogamzott nyavalyatorós és hülye gyermekek torzítják el az otthont s erről egyes községekben, ha csak átutazunk is rajta, szomorúan gyözdöhetünk meg. Számosak, kik már magukba hor-

dozzák a veszedelmes betegségek s a bűnös hajlamok csiráit. Az elégedettség, öröm és boldogság érzete lasean, de biztosan hervad el a nép lelkében. Mint sőtét felhő, úgy nehezedik rá ennek az átkos mérgegre a hatása.

Községeink akcióját a megye törvényhatósági bizottsága készörömmel tette magáévá, s a hozott határozatok, az azok ellen beadott felbontások olutasításával, mindannyiszor egyhangulag jóváhagyta. Külföldön, már évekkal ezelőtt fölismerték s a köztudatba ment át, hogy az ivás szenvedélye egyike a legveszélyesebb, a jövőre nézve a leggyászosabb kihatással bíró bűnöknek. Itt nem a szármagat érdemlő áldozatokról, hanem az egész társadalomról, a jövő nemzedékről, a népnek a sorsáról van szó.

Az élet terhei oly mértékben neheznek reánk, hogy legfőbb ideje, hogy népünket visszatartsuk a korcsmázástól, az időtököléstől és az ezzel járó nagy bűnöktől. Sok teendő, sok munka vár reánk. Gazdasági életünk föllendülését reméljük, de hogyan fogja elvégezni a jövő nemzedéke a szaporodó munkát, ha ifjúsága legszebb éveiben korlátlanul vesztetheti idejét a korcsmákban.

Az ember eljár korcsmába, ha ráér s ha nincs dolga. A fiatalságot el kell foglalni több munkával s lehetlenné tenni azt, hogy az alkohol, a korcsmák számának tultengése, a dorbézolás korlátlanúsága miatt továbbra is mérgezzék fiatalságunkat. A mai viszonyok között az a baj, hogy a fiatalság illető részének s fájdalom a férfiak egy részének is igen sok idejük marad az alkohol fogyasztásra. Sőt egyébre másra nincs is idejük csak erre. Nekünk, mint más civilizált államoknak, már meg kell kezdenünk az alkohol pusztítása ellen a védekezést. A törvényhozás felé fordul a nemzet aggódó szívvvel. De addig is míg a törvényhozás fegyvereket kívácsolhat e baj ellen, a művelt és tisztességes társadalomnak kell ellene védekeznie. Templom, iskola, törvényhatóság, a magyar társadalom az egész vonalon indítson irtóhadjáratot e nagy erkölcsi pestia ellen. A meglévő korlátozó szabályokat végre kell hajtani s a részegséget, a dubajkodást nem kedves erőnynek tekinteni, hanem bűnnek, mely ellen büntetéssel, elrettentéssel s korlátozó intézkedésekkel, neveléssel kell segíteni — míg nem késő. Ennek a nemzetnek igen erős és nagy küzdelmet kell megvívnia a munka, az ész, a tudás fegyverével. Ha tovább hagyjuk az alkohol terjedését s a korcsmák pusztítását, a jövőndő nemzedék egyrésze elveszett önmagára s a nemzetre nézve. Pedig nekünk szükségünk van minden munkákékre s minden magyar ember szellemi, erkölcsi épaégére.

Nálunk eddig minden idegen nehézség nélkül megkapták az italmérési engedélyt. Ezek aztán rézgálicczal, vagy más marósavval keverik az erősen vizezett pálinkát, hogy karczosabbá tegyék. A paraszt pedig lépve megy. Azt képzeli, hogy erős szeszt iszik.

Mennyire el vagyunk maradvá! Nálunk máris itt kezdődik az alkoholkérdés. Ma még hiába is prédikálnók a tartózkodást. Nem volna, aki megértse bennünket. Még a vezetésre hivatott elemek sem. Kávéra, teára, limonádéra szoktatni a népet: ki ne kaczagna ezen!

Másként kell a dologhoz fogni. Ez itt kezdődik a községek vezetőinek nagy feladata. Mindenek előtt a korcsmákat kell a szövetségek kezébe juttatni, hogy a nép — addig, fokozatosan le nem szokik róla — legalább hamisítatlan italhoz jusson. A vezetők arra is ügyeljenek, hogy a korcsmaadósságok utját bevágják s a tagok kellenél többet ne igyának, aminthogy e tekintetben a megye közigazgatási bizottsága Ugron Akos főispán kezdeményezésére már intézkedett is. A szövetségetnél az anyagi érdek háttérbe szorul a morális érdek előtt.

Egyidejűleg gondoskodni kellene a tagok szellemi és erkölcsi műveléséről; továbbá módot és alkalmat kellene nekik nyújtani, hogy szabad idejüket az ivásnál nemesebb szórakozással tölthessék. Lassankint aztán, szinte észrevétlenül, hozzászokának a mértékletességhez.

Egész program, melyet minden előjáróság megvalósíthat, ha hivatását teljesíteni akarja. Csak a jó szándék ne hiányozzék a kezdethez. Kedvet és kitartást már az eredményekből lehet meríteni.

HIREK.

Székelyudvarhely, nov. 10.

Törvényszék — városháza.

Az igazságügyi kormány tudvalevőleg a helybeli kir. törvényszék kiépítését — miután az idők folyamán szűknek bizonyult — még ezelőtt egy pár évvel elhatározta a a dolog már annyira előrehaladt, hogy a felépítési pályázatot is kiírta.

Időközben azonban arról győződött meg a miniszter, hogy a törvényszék épülete a tervezett kibővítésel csak ideig-óráig fog megfelelni rendeltetésének a talán már egy évtized alatt újra megismétlődik a mostani állapot — miért is nem zárkózna el az elől, hogy a törvényszék részére egy teljesen új, modern palotát építtessen.

A kérdés olyan formán volna megoldható, hogy a város a törvényszék részére, mondjuk a sétatér környékén helyet adna, a jelenlegi épületet pedig, becsüsk által megállapítandó árban raját céljaira megvásárolná.

Az ezme nem is olyan rossz, sőt a mennyiben a városháza kérdése ezzel megoldást nyerne, határozatlan csak előnyös lehet a városra nézve. Mondjuk, a város a törvényszék épületért adna 50—60 ezer koronát és mintegy egy hold terjedelmű területet a sétatér mellett. Az épület átalakítására, új diszes redoute létesítésére, renovációra ráköltene 30—40 ezer koronát, mi által elérné azt, hogy a városháza részére vásárolt és jelenleg, sőt a messze jövőben is kamatoztatlanul heverő 40 ezer koronás telke felszabadulna, miáltal az iskola telke is megkerülne, vagy ami még helyesebb, utczán vitásra és piacztérre volna felhasználható.

Hogy Székelyudvarhely, tekintettel anyagi viszonyaira, mikor kerül abba a helyzetbe, hogy a városháza kérdését megoldja, az a jövő zenéje, azonban e csere által, olcsó pénzen, mondjuk százezer koronával, egyszerre megvalósítaná ezt a napról-napra égetőbb kérdést és pedig akként valószínű meg, hogy a város emellett egy új diszes palotához is hozzájutna.

Mint értesülünk, a miniszter a kezdeményezést, igen természetesen, a város részéről várja, miért is *Gothárd János* polgármester a héten itt járt miniszteri tanácsossal érintkezésbe is lépett s ez irányban teendő javaslatát még az e héten összehívandó közgyűlés elé terjeszti.

Egy utozsa szabályozásához.

A következő levelet vettük:

Tekintetes szerkesztő úr! Sz. udvarhely című helyi lap okt. 31-iki számában „A Kossuth-utca alsó részének tönkretétele” stb. címen egy oly közlemény jelent meg, mellyel nemcsak a közérdek szempontjából, hanem tisztviselő társaim és saját reputáción érdekében foglalkoznom kell; mert „A Kossuth-utca tönkretétele” nem mai keletű, nem most lett tönkre téve, régebben kezdődött az, akkor különösen, mikor a Csere-utczából jövő csapadék víznek természetes lefolyása — az Alaómalom-utczán le a Küküllőig — erőszakos módon más — t. i. a mostani irányba tereltetett.

Még pár év előtt ez a régen elhibázott dolgon segíteni lehetett volna, ha időközben a Szebeni Antal háza oda nem épült, a hol ma van; most azonban ezen fenti elhibázott lépés jóvá nem tehető s így az adott körülmények között, melyet súlyosított az is, hogy az aszfalt járda felszine már alacsony nívóval lett építve, más megoldást nem lehetett találni arra nézve, hogy az ottani lakosok telkére és udvarába s természetesen a pinczéibe, a nagy esszések alkalmával a víz be ne rontson, mint azt, hogy a nagyobb víztömeg befogadására szűk méretű oldal-árok méretei — szélessége és mélyége megfelelő módon megnagyobbíttassék s ezzel kapcsolatban a hid nyílása és fenék mélyége is megnöveltesék. Az árok befodése pedig közegészségi pontból ejtetett el.

Ezen művellet keresztülvitele tette szükségessé a Stemmer József telke előtti bukkó aknáknál az árok fenék süllyesztésére, az akna oldal falának, 0'32 m-es faragott kővének az eltávolítását is, minél fogva nem felel meg azon állítás a valóságnak, mintha az ároknak nem volna esése, hisz a 110 öl hosszú árok Stemmer József földi végén a fenék 1 lábbal — 0'32 m-el ma alább van, mint volt a régebbi állapotban s a víz ma is a hidtől a Stemmer József előtti bukkó akna felé s nem megfordítva folyik.

Hogy az árokban a Csere-utczai kutból mori

tett víz fölöslege nem folytatható akadálytalanul, annak egyrészt az utcában lakók által a kapu bejárók előtti részeken emelt mesterséges torlaszok, másrészt pedig a villanyvezeték oszlop felállításából keletkezett gödrök az okai, melyek megszüntetése iránt a kellő intézkedések már megtették tényleg, de mert a kapu bejárók előtt még a hidacsok, dobogók nem voltak felállíthatók, sem az oszlopok közt ülő gödrök bekövezése nem volt végre hajtható azon okból, hogy a gödrök friss betömése után várni kellett arra, hogy azok egy esőzés után berokkajjanak, s azután újra betömve a köveket azokra lerakható legyen, nehogy akkor álljon be a süppedés, mikor már köveket van rajta.

Azt nem lehet mondani, hogy a hid alja és az árok nem lett takarítva, mert időközönként rendszerint tisztítva lettek, de az ismételtlen hüllő szemét és torlaszok által elzárt víz elpárologtatását teljesen megszüntetni mindaddig nem lehetett, míg a torlaszok helyébe a dobogók el nem készültek s a gödrök be nem köveztetek, a mi már csak napok kérdése.

Ha százdokon keresztül lehetett várni, nem oly rémitő várni pár napig s minden rendben lesz. A kenyert sem lehet egyszerre befalni, fel kell szeddelni s akkor könnyebben megehető.

Rövid pár hónapi működésem alatt is városnak látnivalói között már tényleg vannak megfigyelésre méltó dolgok és közhasznú alkotások, melyekért sem felesleges bátorságot, sem tisztviselő társaimat vád nem érheti s épen ezért nem engedhetem meg, hogy valaki — tájékozatlanságból — laikus módon azokat sárral dobálja, hanem felhívom ezuttal nevemre magam, vagy a mint mondani szokás „*lassuk a medvét!*” mert nekem nincsen időm a fecsegésre, én cselekszök, én dolgozni szoktam.

Bodó Ferencz,

nyug. máv. főmérnök, városi mérnök.

Személyi hir. *Kuncz Elek* kir. tanker. főigazgató, a középiskolák tanulmányi állapotának megvizsgálása végett, f. hó 8-ikán Székelyudvarhelyre érkezett.

Egyházkerületi közgyűlés. Az erdélyi ref. egyházkerület évi rendes közgyűlését tegnap, szombaton, kezdette meg Kolozsvárt. A közgyűlésen Székelyudvarhelyről, mint tagok részt vesznek: *Vajda Ferencz* esperes, Dr. *Solymossy Lajos*, Dr. *Nagy Samu*, *Gönczi Lajos*, *Kovács Dániel*, *Solymossy Endre*, *Szabó András*. A gyűlés, melyen báró *Bánffy Dezso* és Dr. *Bartók György* püspök elnökölnek, intézkedett a székelyudvarhelyi ref. kollegiumnál üresedésben levő magyar—német tanazék betöltése, ugyintén a kollegiumi előljáróságok szervezése ügyében is. Ma, vasárnap, közgyűlésben szentelik fel az új papokat, amidőn a püspök megbizásából az ünnepi szónok *Vajda Ferencz* esperes lesz.

Választmányi közgyűlés. A helybeli Jótékony Nőegyesület választmánya ma vasárnap d. u. 1/2 3 órákor a vármegyeház kistermében ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: Házi szegények segélykiosztásának ügye. Szegény és árva tanuló-leányok segélyezése. Fiók-estélyek rendezése. Szegény tanulók téli felruházása. Képviselet a székelykeresztúri nőegyesület 25 éves fennállásának jubileumán.

Egy községi iskola építése. Udvarhelyvármegyének talán egyetlen községében sem — kivéve Székelyudvarhely várost — olyan mizerábilisak a népoktatási viszonyok, mint Homoródszász községében. A négyszázötven tanköteles gyerek közül alig 150 jár iskolába, mivel a községnek iskolája nincsen és a mi van, az dűledező, kicsiny, szobái sötétek, miazmatikus levegővel teltek. A tarthatatlan állapotok orvoslása végett az iskola gondnoksága mindent elkövetett, sőt évekkor korábban tizezer koronával telket is vásárolt, azonban az iskola felépítése mind mostanig késett. Az iskola bemutatott kulturképétől Apponyi gróf miniszter, ki a népoktatás rendezését nemcsak a programja számára tartja fenn, de azt kiterjeszti a mindennapi élet követelményeire, — most végrehalálásra az almai iskola felépíttetésére 55 ezer 574 kor. 73 fillér végösszeget vett fel a jövő évi költségvetés terhére. Az iskola felépítése iránt szükséges előzetes teendők megtételé tekintetében *Szabolka Rezső* kir. főmérnök e napokban intézkedett is s így már a jövő év folyamán beteljesül az almai régi vágya, községükben szép, modern épület nyujt hajlékot a népoktatásnak.

Jubiláris közgyűlést tart a székelykeresztúri Jótékony Nőegylet, midőn fennállásának 25 éves múltját ünnepli. 25 év alatt mennyi szülőköt segélyezett s mennyi szegényt ruházott fel; mennyi keserű könnyet törölt le a szenvedő emberek arcáról. New csodálhatjuk tehát a nagy érdeklődést, mely megnyilvánul az ünnepély iránt, hiszen a ki részt vesz benne az is hozzájárul, hogy a székelykeresztúri szegényeknek örömet szerezzen. A műsor összeválogatása, a szereplők egyénisége mind garancia az ost sikeréről. A diszközgyűlés f. hó 16-án d. e.

11 órákor lesz az unitárius gimnázium dísztermében s tárgysorozata a következő: 1. Hymnusz, énekli a tanítóképző intézet ifjusága. 2. Elmői megnyitó, tartja *Özv. Ugron Jánosné*. 3. A Nőegylet 25 éves története, fölolvassa *Ujváry Mihály* titkár. 4. Ünneplő beszédek. 5. Iudityányok. 6. Szózat, énekli a tanító képző ifjusága. Este 8 órákor műsoros táncestély lesz: 1. Szabad előadás, tartja *Szemlér Ferencz*. 2. Fauszt ábránd, hegedűn előadja Dr. *Damokos Andor* alispán, zongorán kíséri *Sándor Ella*. 3. Molodráma, előadja *Szilágyi Béla*. 4. Énekel *Sándor Ilona*, zongorán kíséri *Sándor Ella*. 5. Szabad előadás, tartja *Burger Arthur*. 6. Molodráma, előadja *Luhács Tihamér*. 7. Monológ, előadja *Ajvász Aranka*. 8. Népdalok, éneklék *Pallós Dicsi* és *Szász Ferencz*.

Halálozás. *Bibarczfalvi Szabó Domokos* életének 73-ik, boldog házasságának 47-ik évében f. hó 4-én súlyos szenvedés után elhunyt Homoródszász községben. A megboldogult derék embert 6-ikén temették el a bencsi temetőbe. Halálával nejét szűl. *Benedek Karolinát*, *Benedek Ferencz* szűl. *Lendvai Borcsát*, mint nevelt leányát, valamint számos rokort borított gyászba.

Gyümölcsfa csemeték kiosztása. Udvarhelyvármegye gyümölcsenyésztése és onelésének előmozdítása céljából *Fás Gyula*, kir. erdőmester közlé teszi, hogy a székelyudvarhelyi állami gyümölcsfaiskolából a következő faj 3 éves nemesített gyümölcsfa oltványok lesznek kiadva: *Almák: Jonathán, Téli aranyármén, Batul, Panyik és Török Bálint. Körték: Császárkörte, Diel vaj, Erdei vaj és Téli esperes körte. Szilvák: Beszterczei oltott (horgas magu), Zöld ringlő és Biondeck korai. Cseresznyék: Májusi korai és disznói fűszeres. Közösleges dió. Magyork: Hallei óráis, Baud, Guboni, Piros és Fohér Lambert.* Az első osztályú oltványok ára 60 fillér, a második osztályú és gyökeres magyork 30 fillér. Lelkészeknek, körjegyzőknek továbbá módosabb földmives kiadának saját czáljaira 33%; közösi tanítóknak és szegényorszo kisgazdáknak 50%; községeknél és közbirtokoságnak pedig kellően felszerelt és szabályzerű bélyeggel ellátott földmívelésügyi Minisztériumhoz címzett kérvényekre 50—75% árkedvemenntel. Előjegyezhetik az 1908. év tavaszára folyó év december 15-ig a m. kir. állami erdőhivatal főnökénél.

Áthelyezések. A hivatalos lap tegnapi előtti száma közli: *Kossuth Ferencz* kereskedelemügyi miniszter *Gyárfás Győző* műszaki tanácsost, a sepsiszentgyörgyi m. kir. államépítészeti hivatal főnökét a székelyudvarhelyi *Szabolka Rezső* kir. főmérnököt, a székelyudvarhelyi m. kir. államépítészeti hivatal főnökét a sepsiszentgyörgyi államépítészeti hivatalhoz főnöki minőségben a szolgálat érdekében helyezte át. *Szabolka Rezső* főmérnököt alig egy pár éve neveztek ki a helyi államépítészeti hivatalhoz és ezen rövid idő alatt vármegyénk utainak jókarba hozatala, a közügyek iránt való meleg érdeklődése s közmunkáknak állami segélyvel való építése tekintetében maradandó sikereket vívott ki és érdemelte ki úgy az illetékes tényezők, miut a társadalom becsülését. Léppen ezért kétszeresen érthetetlen az ő áthelyezése akkor, amidőn az pusztán azért történik, mivel egy másik hivatalfőnöknek helyre van szüksége. Nincs kétségünk, hogy a megye közigazgatási bizottsága megtalálja az alkalmat arra, hogy illetékes helyen fölemelje tiltakozó szavát ezen indokolatlan csere ügyében s viszont meg vagyunk győződve, hogy kereskedelmi kormányunk mérlegelve az áthelyezés alapokait, a kölcsönös áthelyezést visszavonja.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Folké-rentünk a következő sorok közlésére: Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiszkolai tanszermuzeuma részére *Gáspár Gyula*, Korondfürdő tulajdos, a fürdő területén bányászati és ipari feldolgozás alatt álló *aragonit* (korondit) kőből 4 drb nyers és 2 drb fél-ciszolt példányt (ki voltak állítva a sepsiszentgyörgyi székely kiállításban), — továbbá a m. kir. kereskedelmi muzeum a kiadásában megjelent „Haza

ipar beszerzési források“ című munkát, — *Trollina József* budapesti Attila-utcai áll. el. isk. tanítónő, a játsva írás olvasási módszeréhez újabb egy szemléltető *ABC-t*, — *Thott Károly*, helybeli tanfelügyelőséghez szolgálattételre beosztott íg. tanító, 7 köt. könyvet (*Bárczy* minden munkái *Kazinczy Ferencz* kiadásában) és végül *Ember János*, Györményi kir. tanfelügyelője, újabb 14 köt. könyvet ajándékozott, Fogadják az adakozók ezen adományukért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalupka Rezső*, osztályelnök.

A helybeli unitárius egyházközösség barangalapja javára az egyházi előjáróság az alábbi egyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázta: *Deák Lajosné* és *Barabás Adráné* gyűjtőívén: *Barabás Adráné* 40 K, dr *Demeter Lőrinczné* 20 K, gr. *Mikes János*, *Németh Albertné*, *Deák Lajosné*, *Fekete Béni*, dr *Damokos Andor*, *Ádám Albert*, *Pálffy Jenő*, br. *Orbán János*, 10—10 K, *Ugron Jánosné* 8 K, *Ugron Ákos*, *Fekete Minő*, *Biró Sándor*, *Máté Lajos*, dr *Paál Árpád*, dr *Daróczy Ignác* 5—5 K, dr *Mezei Ödön*, *Máté Pálné*, *Ugron Gáspár*, *Péterfi Domokos* 4—4 K, *Siniel*, *Tassaly Lajos* és *Ferencz Ferencz* Lajos, *Gidályóé* 3—3 K, dr *Imreh Domokosné*, *Hein Pál*, *Pap Adráné*, *Kelemen Lajos*, *Ványk Kálmán*, *Szentpály Zsigmond*, *Szombatfalvi Lajos*, *Lakatos Tivadár*, dr *Demeter*, *Homolay Lajosné*, dr *Sebesi János*, *Reiner János*, *Szabó István*, *Vajna Zoltán*, *Ugron Lázárné*, *Dézi Lajos*, *Horváth Károlyné*, *Horváth Kálmán*, *Szó Gáspárné*, *Gönczy Lajosné*, *Szörger Ferencz*, *Konczné*, *Szekely Dénes*, *Gyertyánffy Albert*, *Barcsay Károly*, *Szentpétery Gergely*, *Ferencz Ferencz*, *Kamocsay Mihály*, *Baranyai Gyula*, *Pálffy Aladár*, dr *Szővényi*, *Válcsek Lajos*, 2—2 K, *Hann József*, 1 K 60 fillér, *Márk testvérek*, *Haab és Heitz*, N. N., *Kassay Dezso*, *Izsák Lajosné*, *Bodrog Sándorné*, *Török Lajosné*, *Ferencz Gyuláné*, *özv. Solymossy Lajosné*, *Hargita Nándorné*, *Dávid Gergely*, *özv. Rapolti Domokosné*, *özv. Kabos Károlyné*, *Bartók István*, *Benedek Béláné*, *Demeter Ákos*, *Baló Zsigmond*, *Mercz Károly*, *Lootz Frigyes*, *Konrad*, *Kassay Józsefné*, *Pálffy Aladárné*, *Ferenzi Istváné*, *Harmath Jenőné*, *Demény Ferenczné*, *Gabrovitz Kornelné*, *ifj. Dézi Istváné*, *Szabó Ferencz*, *Chalupka Rezső*, *Szó Domokos*, *Major Lajos*, *Ugron Istvánné*, *Orbán Eliz*, *Bodó*, *Bokor János*, *Sala Antal*, *Kovács Gergely*, *Papp Z. Endre*, *Meiszner Vilmos*, *Sámson Lajos*, *Gyarmathy Ákos*, *Keith Ferencz*, *Szabó Endre*, *Szibán György*, *Nagy Pál*, *Dóczy Lajos*, *Gyertyánffy Péter László*, *Jakab Miklós*, *Bocz Endre*, *Tunyogi*, *özv. Bodrog Sándorné* 1—1 K, *Orbán Antal* 80 f, *László Albertné*, *Flor János*, N. N. 60—60 fillér, *Kovácsné*, N. N., *ifj. Szemerjay*, *Bagó Gyuláné* 50—50 fillér, *Löbl A.*, *Lang Dávid*, *Bálint Józsefné*, *Harth Anna*, *Balogh Józsefné*, *Osváth János*, *Kozma Domokos*, *Tordosán P. 40—40 fillér*, *Szeli Ferencz* 30 f, *Gáspár Ferencz*, *Lang Dávid* 20—20 fillér. Együtt: 332 K 10 fill. Az I—VIII. közlemény összege 855 K 14 fill. E közlemény összege 332 K 10 fillér, összesen: 1187 K 24 fillér.

Ingyenes tanfolyam. Mint jeleztük, *Spaller József* szakisk. tanár iparosmesterek és segédek részére ez évben is ingyenes tanfolyamot rendez. E tanfolyam ma vasárnap délután 3 órákor a szakiskola elméleti termében megkezdődik.

Kivonat a m. hiv. lapból. Bivalyész fellépett szorványosan Oklánd és Székelylengyelfalva községekben. Lépene megszűnt Magyarhermány és Bibarczfalva községekben.

Szegény és árva tanulók felruházására a jösszív adakozók pénz vagy ruba adományait sziveskedjenek a helybeli kiseddóvő intézetbe küldeni, *Özv. Kassay Endréné* egyesületi jegyzőhöz, aki az átvétellel meg van bízva. A befolyó adományokat hálás köszönettel fogadják és nyilvánosan fogja nyugtatványozni a Nőegyesület elnöksége.

Iroda áthelyezés. Dr. *Vass Lajos* ügyvéd, ügyvédi irodáját *Árpád-utca* 6. szám alól a *Köskereszt-tér* 4. szám alatt újonnan épített emeletes házba helyezte át.

x **Utazó bünd** keresek jutányos árért vagy időnkénti használati bérért.

Színházi hét.

Ime, a második színházi hétről írunk. Mégegy-szer a nyári idő, vagy valamilyen több, s egy hosszú félcévre megint oda e város egy bizonyos hányadának loguemesőbb szorakozása. Egy hányadának írjuk, mivel bizony a színházba estéről estére egy közönség jön össze, amit részben a direktor urnak is kell tudnunk. Így például ha e hét műsorára visszajelentést teszünk azt látjuk, hogy az előadott darabok felét operettek teszik ki, ami egyébiránt nem volna baj, ha azok az újabb szerzeményekből kerültek volna elő. Van azonban a műsornak egy második hibája is; és pedig az, hogy modern társadalmi színművet egyet adtak, vigjátékot pedig az Annuskát kivéve, egyet sem. Ez pedig a társulat anyagi oldalát tekintve is, hiba, mivel közönségünk mindkét műfaj iránt mindannyiszor kimutatta meleg érdeklődését. És ha a dolgokat a kuliszántuli oldalról mér-

legeljünk is, mulasztás számba megy, mivel a társulat használható jó erői el vannak zárva az érvényesüléstől, s az operettek statisztai szerepei lefokozzák az ambíciót.

November 2-án, szombaton, *Az eleven örök* operette keretében ünnepelte meg Deréki Antal ügyalmazott színész, szerkesztő, írói működésének negyvenedik évfordulóját. Ez alkalomból Delekit, ki Lomponiust kreálta, kellemes meglepetésben részesítették tisztelői. Ugyanis Gyermes Mihály igazgató, egy néhány iparos éneke, a nyiltszíne meglepetésvé, meleg szavakban tolmácsolta az ünnepelt iránt érzett tiszteletet, s ennek kézzelfogható bizonyítékát, — az előzőleg eszközölt gyűjtés eredményét, — is átnyújtotta. A kitüntetett figyelemért Deréki meghatóan mondott köszönetet. — A darab czinszerepét Balla Mariska játszotta és gyönyörűen bontakozott ki fényes művészi talentuma. A közönség lelkes tapsokban, kibívással adott kifejezést elismerésének. Deréki Antal Pomponius szerepében bizonyította ábrázoló tehetőségének erejét. Herminát Ilonti Elma játszotta. S szélesan csoduló hangjával szép sikert ért el. Sipos Zoltán, *Hulassy* névvel hozták a színpadra. A kar, összhangzó, erős énekzámával méltán tarthat elismerésre számot.

Va-árnap délután *Tündérlak Magyarban*, este *Náni* volt műsoron. *Rónai* Imre Michel volt Rónaiiban határozott tehetőségű va a geore-alkatú sokhoz. Nuanczirozott játékaiban mély karakterizációkat rejlik. Meg kell dicserjünk *Somogyit*, ki Szeptit kiválóan személyesítette. *Ferencczy* József, mint Józsi, szép baritonjával aratott tapaszt. *Balla* Mariska a Náni szerepében új, még erősebb alakot mutatott; megkapó színe, hangja a színpad minden jelenésében jó volt. *Sipos* a jogász. *Acs* a Laci bácsi szerepében. — Hétfőn Zóna előadásban *Vig özevgy* ment *Balla* Mariska a czinszerepében. Danillot *Asszonyi* játszotta, szép sikerrel.

Kedden Pásztor Árpád *A harang* című énekes legendája volt műsoron. A mese hőse egy szelíd lelkű, fehér hajú plebánus, ki egy kicsiny faluban, ötvenévesedő őt árti a nyáját a község népe az évtizedűt megünnepeli, s a plebánus tiszteletére új harangot akarnak venni, amely célra kétszáz pengőt gyűjtöttek össze s azt átadják jubileumszónak. Az öreg boldog, s nyomban indul is a városba. Utközben azonban találkozik egy szerelmes parral, kik fője szívvel bucsuznak egymástól. A legény indul Amerikába, mert itthon nincsen kenyere, pedig ha kétszáz forintja volna kész volna a műhely, kész a fészekelje. Az öreg pap szívét megérinti a szerelmes pár esete, s odaadja a kétszáz pengőt, a harang árát. Azonban most már nem lesz harang! Éjszaka visszaesou a falujába és miután megvallotta jóságos lelkű gazdasszonyának az esetet, saját házában lesz bujdosója. A község népe türelmetlen lesz, gyűlölet fog, s ki mondják fejére az ítéletet, hogy ha vasárnapra nem lesz harang, pusztul a faluból. Készül is az öreg vasárnapra virradólag kedves házától, attól a helytől, hol ötven évet élt át, azonban — harang esendült meg a toronyban. A földes ur tétette föl oda éjnek idején. Az öreg pap érző szíve szentül hiszi, hogy azt augyalok hozták, Isten küldötte az ő igazolására. Visszatér a békeesség a faluba, s a nép együtt imádkozik papjával. E kedves történetet dolgozta föl Pásztor megindító színpad. *Peterdy* igen sok melegséggel, megindító erővel játszotta az öreg papot, kinek jó partnere volt *Hulassy* a bűsleges és nyelve gazdasszony szerepében. Eltalálta a hangot, a játékát, mi a legendás levegőjű darabhoz kellett; vidámságot, szomorúságot. Jo volt Rónai, mint bíró, míg *Ferencczy* a harangozó kedves szerepét elejtette. *Hulassy* Mariska és *Asszonyi* kis szerepükben arattak nagy népsőt. A rendezés, összejáték igen jó volt.

Szerdán az *Elnémult harangokat* adták, feltűnő lánnya érdeklődés mellett. *Fodor* Oszkár a társulat újonnan szerződött tagja a Simándi Pal szerepében mutatkozott be és meg lehet az eredményel elégedve. Ertemes, világos doklamációjával, a megrendítő hatású sokféle változatokban való kifejezésével szerepét érvényre juttatta anélkül, hogy hatásvadászathoz folyamodott volna. *Hulassy* Mariska — Florikát játszotta. — Főllögésnek és előadásának benedégségteljes finomságai, kiváló művészi egyéniséggel kvalifikálják ezta fiatal leányt. A közönség teljes elismerésével adozott a kisasszony művészetének. *Peterdy* Tudorecujja valódi volt a maga visszataszító jellemében. *Borcsainé*, *Tudorecuné*, helyenként a darab sikere rovására tulzott. Jó volt *Somogyi*; valamit hogy az egész összejáték kevés kifogásolni valót hagyott fenn. Csütörtökön *A Csélerés* volt műsoron. *Ferencczy* mint Pablo szép sikert ért el, ugyszintén *Baranyai* és a Rikárdó szerepében. *Hulassy* (kormányzó) és *Hulassy* (a kormányzó), ugyszintén *Rónai* és *Somogyi*, mint rendőrök, hozták az ódi darabba derültséget, melyre ilyen formán nagy szükség volt. *Ilonti* Elma a Kukurilli, *Balla* Mariska a Rószit szerepében szép énekzámokkal tapaszt arattak. Pénteken zóna-előadásban telt ház mellett. *Gül-Babá*-t adták, míg tegnap este *A fatum* ment

Lakást keresek 3 vagy 4 szobából és konyhából állót a Kossuth-utczában, vagy ahhoz közel, 1908. év őszére. Cím a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyi helyzet.

Székeljudvarhely, nov. 8.

A váruvart kiegyezés nemcsak, hogy nem hozta meg pénzügyi téren a megkönnyebbülést, hanem ellenkezőleg, pénzügyi viszonyaink rosszabbak, mint valaha voltak. Az osztrák pénzügyi köröket nagyon nyugtalanítja azon körülmény, hogy az Osztrák-Magyar Bank szabadalmanak meghosszabbításáról a magyar kormány nem tett kötelező nyilatkozatot és ezzel a ténnyel sebogy sem tudnak megbékülni.

A bécsi buuto financernek az egész kiegyezés tulajdonképpen mellékes, fő csak az Osztrák-Magyar Bank privilégiumának meghosszabbítása volna, hogy Magyarország továbbra is markukba tarthassék és miután több mint valószínű, hogy ez nem lesz meg, tehát az egész kiegyezés az ő szempontjukból nagyon kedvezőtlen.

A mi nagy bankjaink vezetői azt mondják, hogy csak az Osztrák-Magyar Bank utján élvezhetjük az olcsó kamatlábat? Olcsó kamatlábat! Valóban nem tudja az ember, hogy bosszankodjon vagy nevesen efolott. Azt mondják, hogy az Osztrák-Magyar Bank uralma folytán olcsó kamatot élvezünk és ugyanakkor a legelső cégeknek 7-8 százalékos kamatot számíttanak. Ez az olcsó kamatláb, amit a közös jegybankok közönsébetünk!

A Jegybanknál a kamatláb tényleg „csak“ 5 százalék, de kiene van ott hitele? Merem állítani, hogy az Osztrák-Magyar Banknál Magyarországon leszámított váltóanyagának 90 százaléka más bank vagy takarékpénztár utján jut oda. Egy szóval magán üzég egyáltalában. ha elsőrangú is, nem tudja tárczaváltóit ott elhelyezni.

Az Osztrák-Magyar Bank ezáltal kényszeríti a kereskedőket és iparókat, hogy második és harmadik kézhez forduljanak, ahol 7 és 8 százalékos kamatot kell fizetni.

Még egy ok vezérli a mi dicső jegybankunkat ezen eljárásból. Már évtizedek óta ki van adva az utasítás, hogy az Osztrák-Magyar Banknak nem szabad soha egyetlenegy fillért sem vesztitnie és minden bankfiók felett érte, hogy ha mégis egy be nem hajtható váltót leszámítolna.

Az Osztrák-Magyar Banknak tehát tulajdonképpen két szabadalma van: Az egyik szabadalma ismeretes, míg a második szabadalma, mely ugyan törvénybe iktatva, de tényleg megis megvan és pedig az, hogy neki soha egyetlenegy fillért vesztitnie nem szabad és tényleg évek hosszú sora óta egyetlenegy fillért sem vesztitett. Inkább menjen tönkre az egész ország, de az Osztrák-Magyar Banknak nem szabad egy fillért sem vesztitnie. Nem hiszem, hogy még valahol Nyugot Európában ilyen viszonyok lehetségesek volnának.

Csak a magyar indolens iparosaink és kereskedőink túrik meg botrányos állapotot, hogy a jegybank az ő részükre egyáltalában nem létezik.

Most azonban a viszonyok úgy alakultak, hogy a mi tisztelt budapesti bankjaink is elfogyott a pénzük, egyrészt azáltal, hogy kénytelenek voltak több száz millió értékű zálogleveleiket visszaváltani, továbbá, hogy az osztrák és külföldi hitelforrások kiapadtak és végül, hogy az Osztrák-Magyar Banknál levő hitelük is nagyrészt kimerült.

Néhány nap óta a budapesti piacon száz hitelt közül 95 egyáltalában semmi szint alatt nem képes rondes normális szükségletét fedezni, mert a bankok teljesen boszintották a váltóleszámítolást. Egyszóval, akármielyen jó az az iparos- vagy kereskedőüzég, Budapestben — szemben a mi vidéki bankjaink egy-kettőjével — jelenleg nem kap pénzt, még ha nem 8 % -ot, hanem 10% -ot is akarunk fizetni.

Ha ezen állapot nem fog a legrovidebb idő alatt javulni, akkor el lehetünk készulve a legrosszabbra. Utóvégre a legerősebb embert is meg lehet fojtani, ha hurkot dobuk a nyakára.

Ezen országos szerencsétlenséget csak az Osztrák-Magyar Bankok köszönbéjük, mert nálunk semmiféle ok nem fogott fenn, hogy a pénzhitelezést, azaz váltóleszámítolást egyszerűen boszintassék.

A jegybank legutolsó, október 7-éről keltozett kimutatása szerint még 1144.6 millió bankjegy tartaléka van, tehát egyszerűen prefidia az az Osztrák-Magyar Banktól, hogy ilyen fojtó pénzhíány mellett legalább a kvota szerint beunúket illető részt nem bocsátja rendelkezésünkre.

Egy magyar nemzeti bank működése alatt ilyesféle bizonyára nem történt volna, tehát mindenki láthatja, hogy nemcsak politikai okok, hanem a legvitathatóbb közgazdasági érdekek is parancsolják a független magyar nemzeti bank létesítését.

Kindja: Becsek D. Fm. könyvnyomdája.

Szíves tudomására adom a nagyérdemű helyközösségnek, hogy varrodám Brassóból, ahol Gergely Sándor néi szabónal voltam, attottom Székelyudvarhelyre. Szíves partfogadtat kérem megjegyzem, hogy hosszú ideig voltam K. ué Margitai Maria budapesti szabászati üzletében, ahol elajánlottam a varrást és szabást. — Ellátandó a leggyorsiról ruhavarrástól a legdiszkrétlig, ugyszintén fehérneműt és monogramozást. — Leányokat, elfogadok 3 havi kurzusra kitüntetés végett. — Bővebb értekezés és megbeszélés lakáson, Árpád-ú. 34. sz. Kegecs partfogadtatban ajánlja magát: **Lakácsffy Anna**, ökl. szabászdő

TÁVIRATOK.

Budapest, november 9.

(Érk. d. u. 6.)

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnökölt. Harmadszori olvasásban elfogadták alkotmánybiztosítéki javaslatokat, mely után indennitás feletti névszerinti szavazás következett.

Igennel szavazott 142 és nemmel 30 képviselő, tehát indennitást általánosságban elfogadták.

Következett a részletes tárgyalás, melynél Ugron Gábor indítványozza, hogy miután nagyon fontos javaslatok várnak elintézésre és azon veszély fenyeget, hogy tárgyalást elhúzzák és négy hónapi indennitással ellenére is eltelxbe kergetik az országot, indítványozza, hogy javaslat tartalmát hat hónapra kiterjessék.

Lengyel Zoltán ellenzi a módosítást, mert szerinte obstrukciótól nem kell félni. Inkább azt sejtí, hogy ennek háta mögött létszámemelés van. Wekerle kijelenti, hogy kormányának számolnia kell obstrukció lehetőségével. Megnyugtítja Lengyelt, hogy 1908-ban nem lesz szó létszámemelésről, ha tehát csak ez tartja vissza, bátran megszavazhatja a hat hónapos indennitást, melynek elfogadását kéri. Elnök jelenti, hogy husz aláírással beadványt adtak be, melybeu névszerinti szavazást kérnek indítvány felett és a szavazásnak hétfőre való halasztását kéri. Ház eszerint határozott.

Az Osztrák-magyar bank ellenünk.

Bécs: Osztrák-magyar bank mai főtanácsának ülésén elhatározta a bank, hogy kamatlábat 5 százalékról 6 százalékra felemeli.

Sz. 6991—907. kig.

Hirdetmény.

Székeljudvarhely város tanácsa közírré teszi, miszerint a vásártéren levő ház f. évi november hó 16-án délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen bérbe adatik, a városi tanács nagytermében.

Székeljudvarhely város tanácsa, 1907. évi november hó 5-én.

Szó Domokos, h. polgármester.

Szám 9570—1907. tikvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székeljudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közírré teszi, hogy Simonti Károly végrehajtónak Csonta László végrehajtást szüendő ellen 500 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székeljudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a feladósfalvi 561. sz. tlv. Aq 932. hrsz. alatti fekvőre 291.58 K., 1652/1, 1739/1, 1740/1. hrsz. 293.72 K., 2570, 2810, 2811. hrsz. 22.03 K., 2637/2, 2997/1. hrsz. 77.90 K., 3031/3. hrsz. 44.02 K., 3107/1. hrsz. 44.47 K., 3381/1. hrsz. 133.21 K., 6738. hrsz. 88 K., 7734/1, 7735/1. hrsz. latti fekvőkre 158.41 korona becsértékben az árverést elrendelt és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi november hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Felsőfalva községébenál megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kikiáltási áron aul eladotni nem fognak.

Árveroeni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsértéknek 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött közlébe letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság. Székelyudvarhely, 1907. szeptember hó 4-én.

Gráffius, kir. törvényszéki egyes bíró

Sz. 665—907. kiző.

Hirdetmény.

Nagygalambfalva község újonnan épült kocsma helyisége, bolt helyiséggel és lakással november hó 14-én d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen 6 évre haszonbérbe adatik. A nyilvános árverést zártajánlati tárgyalás előzi meg. Zártajánlatok november hó 14-én d. e. 8 óráig a körjegyzőhez beadandók. Árverési felteletek a nagygalambfalvi körjegyzőnél megtekinthetők.

Nagygalambfalva, 1907. november 3-án.

László György, k. jegyző.

Sz. 9663—907. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovács Ferencz végrehajthatónak Toth Károly végrehajtást szonvódó ellen 25 kor. tőkekövetelés és jár iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a vágási 841. sz. tjkvben foglalt A† 1. sor-szám 2530/1. hrsz. ingatlanra 11 K., az 2589/1 hrsz. ingatlanra 9 K., a 3624/1. hrsz. ingatlanra 15 K., a 1758/2, 1759/1. hrsz. ingatlanra 25 kor. kiküáltási árban külön tlkvi jószágtestenként ezenel megállapított kiküáltási árban az árverést elrendelte és hogy fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi november hó 23-ik napján d. e. 9 órakor Vágás község házául megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadék-képes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.
Székelyudvarhely, 1907. szeptember 8-án.

Graffius, kir. törvénzéki egyes bíró.

Szőlőoltványok
miniszterileg előírt minőségben,
22 faj csemege, 28 lorfajban, háromféle alanyon, fajtisztán,
■ meszes talajra is. ■
Gyökerez vessző Portalis, Solomis, Monticola, Aramo, Rnpetris, Ganzu No 1. és 2. kapható:
Vállalati szőlőtelepnél
BILLÉD, (Torontálmegye.)
Legolcsóbb árak!
Készlet: 419,000 oltvány, 250,000 gyökerez.
Árkap ingyen. Az intézőség.

Sz. 6611—907.
kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező régi sertéspiac a város képviselőtestületének 57—906. sz. határozata folytán laktelekre osztva folyó évi november 11-én délelőtt 9 órakor a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverésen örök áron el fog adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az egyes telkek kiküáltási árának 10%-át bánatpénzül az árverezést vezető tisztviselő kezébe letenni.

Az árverési feltételek, valamint az egyes telkek tértagsága és kiküáltási ára hivatalos órák alatt Lakatos Tivadár tanácsosnál megtekinthetők.

Székelyudvarhely város tanácsa. 1907. okt. 30.

Soó Domokos,
b. polgármester.

Faeladási hirdetés.

Oroszhegyi közbirtokosság (Udvarhelyvármegye) a tulajdonát képező saját batarában fekvő a 30656—899. sz. miniszteri rendelettel rétnek engedélyezett és kijelölt „Melegágy“ nevű területén lévő 10142 dr. luczfenyő, mely hivatalos becslés alkalmával 117 m³ I. oszt. fűrészárut, 572 m³ II. oszt. fűrészárut, 233 m³ I. oszt. épületfát, 782 m³ II. oszt. épületfát, 684 m³ III. oszt. épületfát tartalmaz és melynek kiküáltási ára 7524 (Hétezeröttszázhuszonegy) kor. Oroszhegy község házául 1907. évi december hó 2-án d. e. 10 órakor nyilvános szó és írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Bánatpénz a kiküáltási ár 10 százaléka.
Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverési és szerződési feltételek a korrondi m. kir. járási erdőgazdálkodásnál Székelyudvarhelyen és alulírott nál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Oroszhegy, 1907. november hó 10-én.
Nagy István, kb elnök.

Sz. 499—1907. főispáni

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Udvarhelyvármegyében folyó évi december hóban tartandó általános tisztújítás alkalmával az alább felsorolt állások fognak választás útján betöltetni.

Felhívom az ezcu állásokra pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. t.-cz.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket hozzám czimezve, a vármegye alispánjához a vármegyei Ügyviteli Szabályok 3. és 4. §§-aiban előirtaknak megfelelően folyó évi november hó 29-ig bezárólag nyujtsák be.

Betöltendő állások:

Az állás megnevezése	Fizetési osztály	Fizetés és lakpénz		Uti-átalány	Iroda-átalány	Iroda-bér	Jegyzet
		fizetés	lakbér				
		korona		kor.	kor.	kor.	
Alispán	VI	6400	Term.	1200	—	—	Magányakorlat megeengedve
Főjegyző	VIII	4800	720	—	—	—	
I-ső aljegyző	VII	3600	600	—	—	—	
II od aljegyző	IX	2600	480	—	—	—	
II-od aljegyző	IX	2600	480	—	—	—	
III-ad aljegyző	X	2000	420	—	—	—	
III-ad aljegyző	X	2000	420	—	—	—	
Tiszti főügyész	VII	4800	720	—	—	—	
Árvaszéki elnökök	VII	4800	720	600	—	—	
" ülnökök	VIII	3600	600	—	—	—	
" ülnökök	VIII	3600	600	—	—	—	
Udvarhelyi járási főszolgabíró	VIII	3600	600	1000	600	—	
Kereszturi járási főszolgabíró	VIII	3600	500	1000	600	500	
Oklándi járási főszolgabíró	VIII	3600	500	1000	600	500	
Szolgabíró	IX	2600	480	—	—	—	
"	IX	2600	480	—	—	—	
"	IX	2600	400	—	—	—	
"	X	2000	400	—	—	—	
"	X	2000	350	—	—	—	

Székelyudvarhely, 1907. október hó 29-én.

Ugron Ákos, főispán,
mint a kijelölt választmány elnöke.

Sz. 9662—1907. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mezei András végrehajthatónak Kovács Domokosné Boros Juliánna végrehajtást szonvódó ellen 600 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében A. az ülkei 211 sz tjkvben. foglalt A† 1. rsz. 956/1. hrsz. 40 K., 1061/1. hrsz. 120 K. B a fanceali 2. sz. tjkvben foglalt A† 1. rsz. 2. hrsz. 240 K., 96. hrsz. 320 K., 99. hrsz. 8 K., 138. hrsz. 310 K., 144. hrsz. 2 K., 148. hrsz. 8 K., 163. hrsz. 4 K., 184. hrsz. 1 K., 262. hrsz. 2-70 K., 273. hrsz. 12 K., 382. hrsz. 2 K., 409. hrsz. 4 K., 412. hrsz. 1 K., 460. hrsz. 2 K., 478. hrsz. 3 K., 488. hrsz. 8 K., 498. hrsz. 8 K., 533 hrsz. 14 K., 391. hrsz. 13 K., 665. hrsz. 4 K., 746. hrsz. 12 K., 778. hrsz. 24 K., 907. hrsz. 11 K., 923. hrsz. 12 K., 1021. hrsz. 4 K., 1065.

hrs. 3 K., 1067. hrsz 5 K., 1128 hrsz. 3 K., 1130. hrsz. 16 K., 1141, 1142. hrsz. 3 K., 31. rendezám 1192. hrsz. 15 K. az Árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok a fanceali 2. sz. tjkvbe foglaltak 1907. évi november hó 20-ik napjának d. e. 9 órakor Fanceal közszékházánál, az ülkei 211. sz. tjkvben foglaltak pedig 1907. évi november hó 20 ik napjának d. u. 2 órakor Ülke község házául megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alul is el fognak adatni.

A kiküáltási ár a becsár.
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóságától.

Székelyudvarhely, 1907. szeptember 9-én.

Graffius, kir. törvénzéki egyes bíró.

Sz. 1068. á—907.

Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az 1907. évi augusztus hó 14-én kelt 52092. számú rendeletével a parajdi állami elemi iskola új kibővítését, helyreállítását 10358 kor. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából az 1907. évi november hó 23-ik napjának d. e. 10 órájára a székelyudvarhelyi kir. építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők. Megjegyztetik, hogy a költségvetés 44—47. és 56 57. és 58—69 tételeiben jelzett munkák a költségvetési végösszeg fenntartása mellett elhagyatnak.

Kelt Székelyudvarhelyt, 1907. október 31.

Szobotka Rezső,
kir. főmérnök.